

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 30/2014-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a zo sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť J. S., zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 312/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. S. na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 312/2009 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 312/2009 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. J. S. finančné zadost'učinenie **n e p r i z n á v a** .

4. J. S. **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov), ktoré **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 30/2014-10 z 22. januára 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 312/2009.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že ako žalobca je účastníkom označeného súdneho konania vedeného na okresnom súde, v ktorom sa domáha od Slovenskej republiky, v zastúpení Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, náhrady ušlého zisku a nemajetkovej ujmy. K priebehu konania, ktoré sa začalo podaním jeho žaloby 30. novembra 2009, uviedol, že po viac než troch rokoch nečinnosti podal 2. júla 2013 sťažnosť na priet'ahy v konaní k rukám predsedníčky okresného súdu. Táto sťažnosť bola vyhodnotená ako čiastočne dôvodná, pričom podpredsedníčka súdu v odpovedi z 2. augusta 2013 uviedla, že predmetné konanie bolo poznačené objektívnymi priet'ahmi

v období od 12. februára 2010 do 13. februára 2012. Prvé pojednávanie vo veci bolo nariadené až na 27. september 2013.

3. Vo vzťahu k jednotlivým kritériám, na ktoré ústavný súd prihliada pri posudzovaní porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sťažovateľ uviedol:

„Konanie vo veci nie je zložitá po skutkovej a právnej stránke. Stav neistoty, bezmocnosti a beznádeje, strádania sťažovateľa o výsledok konania trvá. Sťažovateľ k prietahom zavinených porušovateľom neprispel. Vec má pre sťažovateľa mimoriadny význam. Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti porušovateľ vo veci nerozhodol za viac ako 3 roky a viac ako 9 mesiacov, hoc podľa ustálenej judikatúry ESLP porušovateľ mal vec prejednať a rozhodnúť v lehote max. do 11-ich mesiacov od podania žaloby sťažovateľom (do tejto doby sa započítava aj 6 mesačná lehota na predbežné prerokovanie nároku).

Namietaným nekonaním poznamenaným viac ako 3 ročnou a 9 mesačnou nečinnosťou súdu, porušením ust. §-u 6 O.s.p. a procesné neefektívnymi úkonmi porušovateľ vedome a neprípustne predĺžil stav neistoty sťažovateľa o výsledok kompenzačného konania od 30.11.2009 , ktoré nebyť ničotných úkonov porušovateľa a pasivity už nielenže mohlo, ale aj malo byť dávno právoplatne ukončené rozhodnutím.

Sťažovateľ vníma pasivitu a neefektívne konanie porušovateľa ako zjavné odmietnutie spravodlivosti súdneho konania. Na prietahoch a neefektívnom konaní súdu sa sťažovateľ nepodieľal , pretože od počiatku mal a má iba záujem na zákonom a spravodlivom rozhodnutí súdu v predmetnej kompenzačnej veci v primeranej lehote.“

4. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označenom konaní porušené boli. Ďalej žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu ďalej konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € a náhradu trov konania v sume 269,58 €.

II.

5. Ústavný súd vyzval okresný súd, aby sa k prijatej sťažnosti vyjadril, oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní, a zaslal ústavnému súdu kompletný spisový materiál. Okresný súd v liste doručenom 31. marca 2014 poukázal na priebeh konania, požiadal ústavný súd, aby pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia vzal do úvahy dôvody, pre ktoré došlo k vzniku prietáhov, a prihliadol na to, že celkovú dĺžku konania ovplyvnila zmena zákonných sudkýň, vysoký počet vecí v ich súdnych oddeleniach a skutočnosť, že spis sa v období od 19. marca 2013 do 3. júna 2013 nachádzal na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Okresný súd zároveň uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

6. Na výzvu ústavného súdu k vhodnosti ústneho pojednávania právna zástupkyňa sťažovateľa v prípise doručenom 6. marca 2014 uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

7. Po posúdení obsahu súdneho spisu v právnej veci sťažovateľa, sťažnosti a vyjadrenia k nej dospel ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu k záveru, že sťažnosť je čiastočne dôvodná.

III.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

9. Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota.“ (II. ÚS 26/95). Je však prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom tri základné kritériá sú zložitost' veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 3/00, alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam konania pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02 alebo II. ÚS 32/02).

10. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo základom skúmania ústavného súdu, či postupom okresného súdu v predmetnom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp.

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z obsahu súdneho spisu v zhode s vyjadrením predsedníčky okresného súdu vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 30. novembra 2009 bola podaná žaloba sťažovateľa,
- 16. februára 2010 súd uznesením vyzval žalovanú, aby sa vyjadrila k žalobe,
- 23. marca 2011 bol vyžiadaný súdny spis na zapožičanie k spisu okresného súdu 32 Cb 98/2006, následne bol zapožičaný,
- 17. októbra 2011 sa uskutočnila prvá zmena zákonného sudcu,
- 13. februára 2012 bola zaslaná žiadosť o vrátenie zapožičaného spisu,
- 2. apríla 2012 bol spis vrátený,
- 4. júla 2012 bolo doručené súdu vyjadrenie žalovanej – vznesená námietka litispencie,
- 20. augusta 2012 si okresný súd vyžiadal spis totožného súdu sp. zn. 22 C 8/2007 pre účely preskúmania namietanej litispencie,
- uznesením z 18. septembra 2012 okresný súd podľa § 104 ods. 1 v spojení s § 103 a § 83 Občianskeho súdneho poriadku konanie zastavil v časti o náhradu ušlého zisku 102 975,17 €, keď dospel k záveru, že v tejto časti ide o totožnú vec, o akej už prebieha konanie na okresnom súde vedené pod sp. zn. 22 C 8/2007,
- 31. októbra 2012 podal sťažovateľ mailom proti uzneseniu o zastavení konania odvolanie; v písomnej forme bolo doručené 5. novembra 2012,
- 16. januára 2013 bolo odvolanie sťažovateľa poslané na vedomie žalovanej bez výzvy na jej vyjadrenie,
- 19. marca 2013 bol spis predložený krajskému súdu,
- uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 187/2013 z 30. apríla 2013 bolo napadnuté uznesenie o zastavení konania potvrdené,
- 3. júna 2013 bol spis vrátený okresnému súdu,
- 27. septembra 2013 o 11.30 h sa uskutočnilo prvé pojednávanie vo veci, sťažovateľ o 12.10 h opustil pojednávaciú miestnosť s tým, že musí odísť z rodinných dôvodov; zároveň požiadal o odročenie pojednávania,
- 18. októbra 2013 o 11.30 h sa konalo ďalšie pojednávanie vo veci, sťažovateľ o 12.00 h opustil pojednávaciú miestnosť s tým, že musí odísť na ošetrenie k lekárovi; súhlasil s pokračovaním pojednávania v jeho neprítomnosti,

- pojednávanie nariadené na 10. december 2013 bolo zrušené pre druhú zmenu zákonného sudcu s účinnosťou od 1. januára 2014.

11. Po posúdení obsahu spisu v právnej veci sťažovateľa z hľadiska základných kritérií, na ktoré sa prihliada, ústavný súd konštatuje:

Pokiaľ ide o zložitosť veci (právnú a skutkovú), ústavný súd konštatuje, že predmetná vec je občianskoprávnou vecou, ktorá za štandardných okolností nevykazuje zvýšenú náročnosť.

Pri hodnotení správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd zistil dve okolnosti, ktoré boli zohľadnené v jeho neprospech pri posudzovaní doterajšej dĺžky konania. Išlo o (i) podanie žaloby čiastočne totožnej s inou žalobou sťažovateľa, o ktorej bolo konanie na totožnom okresnom súde už skôr začaté, čo bolo príčinou dvojinštančného rozhodovania o zastavení konania v časti o náhradu ušlého zisku 102 975,17 €, ako aj (ii) o-hoc ospravedlnené- opustenie pojednávania 27. septembra 2013 z rodinných dôvodov, kde sťažovateľ zároveň požiadal pred jeho odchodom o jeho odročenie. Aj keď ústavný súd uznáva, že rodinné dôvody (starostlivosť o maloletého syna) môžu byť relevantnými dôvodmi na ospravedlnenie jeho neúčasti na pojednávaní, nemožno však pri rozhodovaní o sťažnosti takéhoto účastníka (sťažovateľa) na prieťahy v konaní neprihliadnuť na tieto okolnosti, pokiaľ mali dopad na celkovú dĺžku trvania doterajšieho konania.

V postupe okresného súdu v predmetnej veci zistil ústavný súd viaceré obdobia nečinnosti, rozhodujúcou však bola zistená nečinnosť okresného súdu vo februári 2010 (výzva žalovanej na vyjadrenie k žalobe) až auguste 2012 (začatie skúmania podmienok konania), keď konajúci okresný súd neučinil žiaden procesný úkon smerujúci k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Na vrub okresnému súde možno pričítať aj obdobie od 5. novembra 2012, keď mu bolo doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu o zastavení konania, do 19. marca 2013, keď bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní krajskému súde. Dobu viac než štyroch mesiacov od podania odvolania proti uzneseniu procesného charakteru do predloženia veci na rozhodnutie odvolaciemu súde nemožno v žiadnom prípade považovať za primeranú. Úkony okresného súdu teda v napadnutom

konaní takmer po dobu 3 rokov nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru. V nasledujúcom období síce okresný súd vo veci priebežne konal, nič to však nemení na závere, že celková dĺžka konania (zatiaľ iba na súde prvého stupňa) presiahla štyri roky.

12. Ústavný súd preto výrokom tohto nálezu vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

IV.

13. Sťažovateľ v sťažnosti uplatnil aj svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 4 000 €. Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že primerané finančné zadost'učinenie ústavný súd spravidla prizná vtedy, keď následky porušenia práv sťažovateľa (zbytočné prietahy v konaní) už nemožno napraviť či odstrániť (napr. III. ÚS 17/02, I. ÚS 97/09). Ústavný súd však rozhodnutím sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie nepriznal, a to z dôvodov, že sám svojím správaním prispel k doterajšej celkovej dĺžke konania (bod 11 odôvodnenia nálezu), a zároveň preto, že zo svojej rozhodovacej činnosti o podaniach sťažovateľa, resp. spoločnosti, ktorej je konateľom (zatiaľ viac než 60 sťažností), disponuje poznatkami, že sťažovateľ v obdobnej miere využíva svoje procesné práva v konaniach pred všeobecnými súdmi a následne podáva ústavnému súdu sťažnosti na zbytočné prietahy v týchto konaniach (porovnaj napr. I. ÚS 286/2013, I. ÚS 767/2013). Uvedené správanie sťažovateľa vyvoláva otázku, či jeho postup nenesie znaky účelovosti. Preto aj vzhľadom na zistené konkrétne okolnosti tejto veci bližšie uvedené v bodoch 10 a 11 odôvodnenia tohto nálezu dospel ústavný súd k názoru, že aj konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru je

dostatočným zadost'účením pre s'ťažovateľa. Ústavný súd preto neuznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadost'účinenie.

14. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou. Advokátka vykonala dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie s'ťažnosti a jej podanie). Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov je 1/6 z výpočtového základu, ktorý je 781 €, t. j. 130,16 €, a režijný paušál 7,81 €, teda spolu 137,97 €. Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) predstavuje sumu 275,94 €. Keďže s'ťažovateľ si uplatnil trovy konania len vo výške 269,58 €, ústavný súd mu ich priznal a rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne s'ťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku). Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2014